

Eind goed, al goed

De feestdagen zijn weer voorbij en opmerkelijk genoeg is er tussen de verplichte sociale bijeenkomsten en het vele eten ook veel ruimte om nog even naar buiten te gaan. In 2012 was het vrij wit en koud rond sinterklaas maar afgelopen jaar leek het rond die tijd wel voorjaar.

Tekst:
Albert Vliegenthart
De Vlinderstichting

Begin december vlogen er nog nakomelingen rond van de luzernevlinder. Omdat het vrij lang warm is gebleven, zijn relatief veel vlinders nog niet in overwintering gegaan. Daarom werden met goed weer nog veel kleine vossen, dagpauwogen, citroenvlinders en atalanta's waargenomen tot in januari 2014.

Kerstboom

Soms worden onverwacht soorten gevonden omdat ze als pop bijvoorbeeld met de kerstboom in huis zijn gekomen. Door de warmte in huis komen de poppen uit en vliegen bijvoorbeeld oranjetipje, of bont zandoojie al vroeg rond. Zo vloog op 3 januari bij Marcel Kok een landkaartje in huis, geen alledaagse verschijning. De sleedoornpage overwintert als eitje en wordt ieder jaar goed gemonitord. Opvallend zijn de hoge aantallen eitjes die zijn gevonden. Op sommige plekken, zoals in Soest, werden niet eerder zoveel eitjes gevonden. Wat lastiger te vinden zijn de eitjes van de bruine eikenpage. Maar ook van deze soort zijn eitjes gevonden op de bekende vindplaatsen. Opmerkelijk zijn meerdere waarnemingen van rupsen van het groot koolwitje. Door de warmte zijn deze nog steeds actief, terwijl de soort juist als pop overwintert. Zeldzame soorten vinden we vooral onder de nachtvlinders; de zeer zeldzame najaarsboomspringer werd door Paul van Wonderen met licht gevangen bij Hilversum. Enkele andere bijzondere soorten die deze winter op diverse plekken werden waargenomen zijn de meidoornspanner en de donkere winteruil, maar ook de micro-nachtvlinder roomtipje.

Deze groep roesjes werd in december gefotografeerd in een varkensstal in Ossensisse.

Zwartvlekwinteruil op stroop.

Overwinteren

De overwintering van vlinders blijft een mysterieuze periode tijdens de levenscyclus. Uit onderzoek komen we steeds meer te weten over de omstandigheden die voor de vlinders belangrijk zijn om te overleven. Dat hebben we bijvoorbeeld onderzocht voor de ernstig bedreigde kleine heivlinder, maar het is ook interessant om meer onderzoek te doen naar onze bekende overwinteraars. Zelf vond ik tientallen dagpauwogen in de bunkers van de Dordtse Biesbosch, die vaak vergezeld werden door de kleine vos of het roesje. De omstandigheden per bunker zijn echter verschillend waardoor je ze soms massaal ziet of juist helemaal niet. Henk Knibbeler fotografeerde op 3 december een grote groep roesjes in een varkensstal in het Zeeuwse Ossensisse. Dit soort overwinteringsplekken heeft doorgaans een relatief hoge temperatuur en stabiele beperkte luchtvochtigheid. Het zou interessant zijn om hier eens grondiger onderzoek naar uit te voeren. Het overleven van de winter is voor vlinders een kritiek punt in de levenscyclus. Dat geldt ook voor de nodige nachtvlinders zoals de bosbesuil, wachtervlinder en zwartvlekwinteruil die in de wintermaanden geregeld op stroop zitten te smullen. Een leuke en eenvoudige methode om dicht bij huis toch nog te genieten van vlinders in de winter. En wellicht draagt deze zoetheid ook bij aan de overlevingskansen van deze soorten die het deze winter tot nu toe nog niet heel koud hebben gehad.